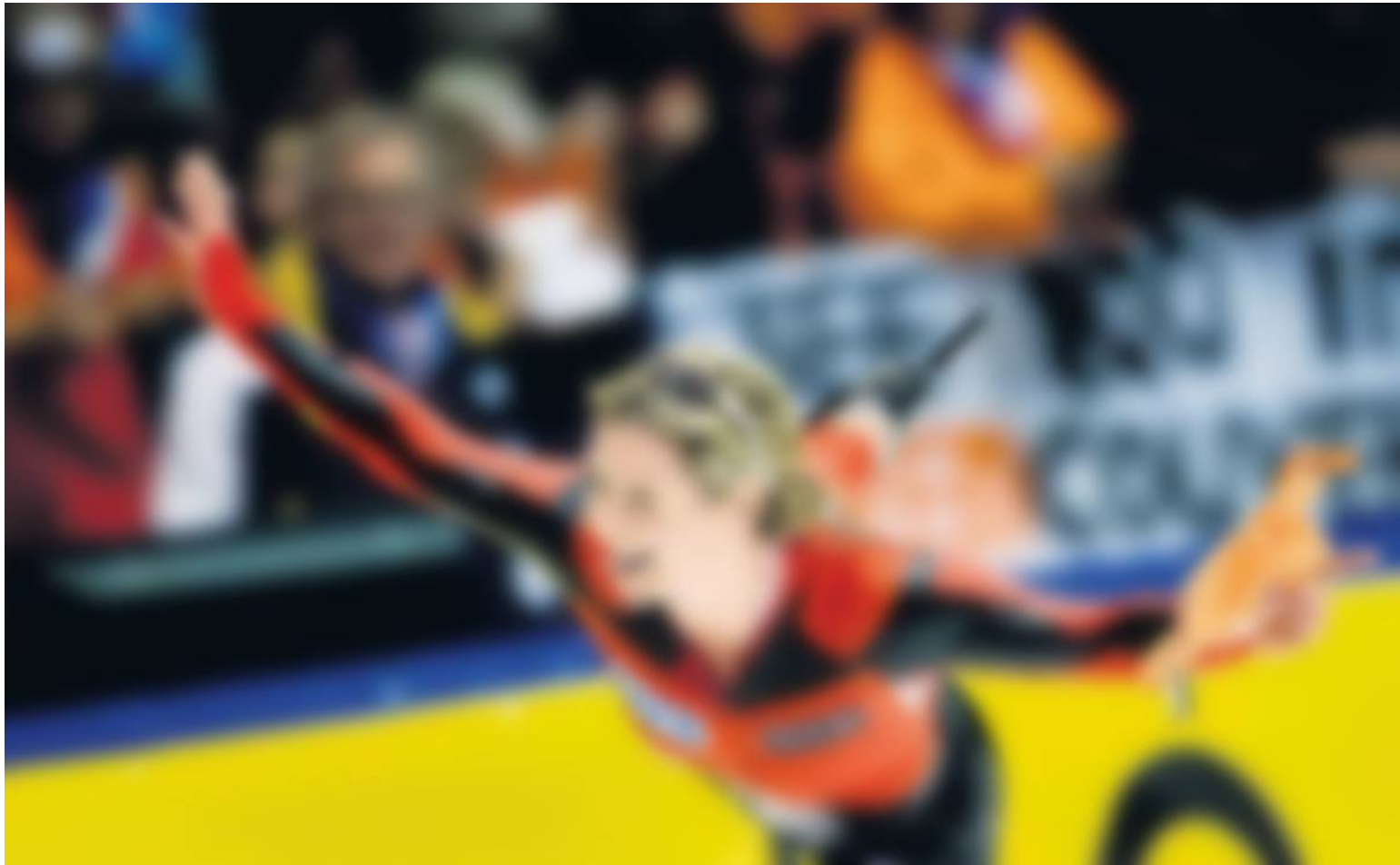

Bloedpaspoort ligt onder vuur

Een Zwitserse rechter besliste gisteren in kort geding dat Duitslands meest gelauwerde schaatsster minimaal nog één wedstrijd mag schaatsen om haar olympische kansen te vrijwaren. Claudia Pechstein was twee jaar geschorst wegens afwijkende bloedwaarden maar de bestraffing op basis van zo'n biologisch paspoort komt steeds meer onder vuur te liggen.

Ondanks een dopingschorsing mag Claudia Pechstein dit weekend starten in de wereldbekerwedstrijd in Salt Lake City. © post/Hollandse Hoogte

BELEID/DOPING

HANS VANDEWEGHE

BRUSSEL | Het Pechstein-vonnis kwam een dag te laat. Zo niet hadden de advocaten van Wickmayer en Malisse dat als ultiem argument kunnen aanwenden om hun cliënten terug aan het sporten te helpen in afwachting dat een Belgische rechtbank beslist over de rechtsgeldigheid van de bestraffing.

Claudia Pechstein (37, vijf keer olympisch goud) mag zich alvast dit weekend in Salt Lake City proberen te kwalificeren voor haar zesde Olympische Spelen op rij. Haar deelname in Vancouver is dan nog niet zeker, want ten gronde moet een Zwitserse rechtbank nog beslissen over haar schorsing. Pechstein werd veroordeeld door de International Skating Union tot twee jaar beroepsverbod op basis van afwijkende bloedwaarden. Ze ging eind november in beroep bij het sportarbitrage-tribunaal TAS in Lausanne, maar kreeg daar geen gehoor. Vervolgens trok ze naar

het Zwitserse burgerrechtbank voor een beroepsprocedure, voorafgegaan door het kort geding, waarin ze nu gelijk kreeg.

Pechstein's juridische overwinning kan de voorbode zijn van een knock out voor het bloedpaspoort, de nieuwste vorm van dopingbestraffing van het Wereld Antidoping Agentschap Wada, maar kan evengoed met een sissers aflopen. Een analyse.

Wat is een bloedpaspoort?

De meeste dopingproducten worden kwalitatief opgespoord in urine of in bloed, maar soms zijn de sporen al verdwenen en is het product nog werkzaam. Die werkzaamheid wordt indirect aangevoeld door parameters in het bloed.

Bloedwaarden zoals het percentage rode bloedcellen of hematocriet worden al van 1997 gehanteerd om atleten (in het begin alleen wielrenners) om 'gezondheidsredenen' twee weken aan de kant te houden. Een bestraffing kon juridisch evenwel niet.

Vanaf 2002 zijn enkele internationale bonden verschillende bloedparameters beginnen verzamelen bij hun atleten en hebben die in een database gestockeerd, vandaar de benaming bloed- of biomedisch

Schaatsster Pechstein mag zich kwalificeren voor Winterspelen in afwachting van beslissing ten gronde

of biologisch paspoort. In totaal worden nu negen waarden in het bloedpaspoort genoteerd.

Hoe kan men nu ineens wel straffen op basis van bloedwaarden?

Sterk afwijkende waarden werden aanvankelijk gebruikt als een extra bevestiging voor een positieve epo-test of om een atleet en zijn team onder druk te zetten. Zo werd Iban Mayo in 2004 tegen het begin van de Tour de benen afgesneden toen zijn sponsor Euskaltel werd ingelicht over de vreemde bokkensprongen in het bloed van de Baskische klimgeit tijdens de door hem gewonnen Dauphiné. Bloedprofielen dienden ook om een atleet op het juiste moment te testen. Zo werd in 2003 de Litouwse renner Rumsas 'getarget' op basis van een te fluctuerend bloedprofiel en uiteindelijk na drie negatieve urinetests toch betrapt op het gebruik van epo. De hematocrietwaarde van tien jaar geleden is niet meer actueel. Onderzoekers concentreren zich nu op de jonge rode bloedcellen of reticulocyten. Zijn die te hoog

(hoger dan 2,5 procent) kan is er sprake zijn van recent epo-gebruik. Een te lage waarde (minder dan 0,4 procent) kan wijzen dat op verder afgelegd epo-gebruik.

Alle bekende waarden werden in een model gegoten en wie daarvan afwijkt zonder goede reden (een ziekte bijvoorbeeld) zou voortaan twee jaar kunnen worden geschorst.

Was Claudia Pechstein de eerste die pech heeft/had?

Niet echt. De wielrenners Igor Astarloa, Pietro Caucchioli, Ricardo Serrano, Lobato Elvira en Francesco De Bonis werden op 17 juni van dit jaar gebrandmerkt als bezitters van hele vreemde bloedwaarden. Caucchioli en Serrano werden meteen geschorst door hun teams. Astarloa was eind 2008 bij Milram aan de deur gezet voor rare bloedwaarden. Idem voor De Bonis bij Gerolsteiner.

LDD wil sneller beroep tegen whereabouts-fout

Na Caroline Gennez (S.P.A.) heeft nu ook Vlaams parlements-lid Ulla Werbrouck (LDD) een voorstel ingediend om het huidige anti-dopingdecreet te wijzigen. Een en ander heeft uiteraard te maken met de whereabouts-schorsing van Wickmayer en Malisse. Lijst Dedecker stelt voor dat er al een officiële beroepsmogelijkheid is bij de disciplinaire commissie na één fout tegen het whereabouts-systeem. Nu kan op dat moment enkel administratief verzet worden aangetekend. Na

Ze verdwenen uit competitie en uiteindelijk zouden alle renners na diepgaander onderzoek betrapt worden op het gebruik van epo of de gevorderde variant cera.

Wat is de kritiek op het bloedpaspoort?

Bij Pechstein struikelde men over een constant hoge reticulocytenwaarde (gemiddeld 2,1%) met één uitschieter (in Hamar begin dit jaar), waar ze drie keer rond een abnormale 3,5% scoorde. De wetenschap achter het bloedprofiel accepteert een maximale afwijking van 36 procent van de gemiddelde waarde, maar net die veronderstelling moet volgens weer andere wetenschappers op de schop. De Belgische arts Luc Magnus die namens de IAAF jarenlang het biologisch paspoort voorbereidde, kent de zwaktes. 'Het lab van Lausanne heeft het model met de verschillende bloedwaarden op punt gezet en pusht dat tegen alle wetenschappelijke bezwaren in. 3,5% is hoogst verdacht, maar op basis van één afwijkende waarde zou ik nooit een atleet durven veroordelen, precies omdat reticulocytenbepaling heel erg delicaat is.'

In Nederlands is de chemometricus Klaas Faber begonnen aan een kruistocht. Een chemometricus combineert statistiek, wiskunde en chemie.

In de berekeningen van de bloedwaarden wordt gebruikt gemaakt van het zogeheten Bayesiaans model, heel ingewikkelde kansberekening met twee nadelen: er zit altijd een foutmarge op.

Kaas Faber ventileerde zijn ongenoegen afgelopen zaterdag voor het eerst in het NRC Handelsblad. 'Als ze goede berekeningen hadden gemaakt, was Pechstein nooit aangeklaagd. Deze zaak is gebaseerd op drijfzand.'

Faber adviseert de Pechsteinclan de wetenschappers achter de studie voor de rechtbank te halen. 'Men baseert zich op een artikel waar men het heeft over 95 procent kans op een juist resultaat. Dat zit tegen fraude aan. Je kan pas iemand veroordelen als er maar een kans op duizend is dat je te maken hebt met een uitzondering. Liefst zelf nog minder.'

Wordt ongetwijfeld vervolgd.

Sugar Jackson voor Vlaams Dopingtribunaal

Zoals te verwachten viel, moet de profbokser Sugar Jackson voor het Vlaams Dopingtribunaal verschijnen. De veelvoudige Europees kampioen bij de welters had al een tijdje drie streepjes - drie inbreuken tegen de whereabouts - achter zijn naam, maar de entourage van Jackson vroeg een administratieve herziening voor het laatste streepje. De dopingcontroleur stond voor

de deur, Jackson voerde aan dat hij de deurbel niet had gehoord. De Vlaamse dopingadministratie heeft de administratieve herziening niet aanvaard. Jackson is de vierde atleet die voor het Vlaams Dopingtribunaal moet verschijnen, na de polsstokspringer Kevin Rans (cortisone), en de tennissers Yanina Wickmayer en Xavier Malisse (inbreuken inzake de whereabouts). (hjb)